

Κυρίες και κύριοι,

Καταρχήν θέλω να ευχαριστήσω την Ένωση Ξενοδόχων Πάρου-Αντιπάρου και τους συνεργαζόμενους φορείς για την ευκαιρία που μου δίνετε να συμμετάσχω σ' αυτή την ενδιαφέρουσα Διημερίδα. Πιστεύω ότι η ανταλλαγή απόψεων, οι διαπιστώσεις και οι προτάσεις που γίνονται εδώ θα οδηγήσουν σε μια γόνιμη και αποτελεσματική συνεργασία, ώστε να καταρτίσουμε άμεσα στρατηγικές μετάβασης σε ένα διαφορετικό αναπτυξιακό πρότυπο για τα νησιά μας.

Η βιωσιμότητα στον τουρισμό είναι μια φράση που ακούγεται πολύ στην Ελλάδα το τελευταίο διάστημα. Δεν είναι απλώς «της μόδας», ή αφορμή για να γράφονται δημοσιογραφικά άρθρα.

Η επιδεινούμενη κλιματική κρίση κάνει πλέον τη διαχείριση των προορισμών και των τουριστικών επιχειρήσεων καθοριστικό κριτήριο για όσους αναζητούν βιώσιμους προορισμούς -και αυτοί οι άνθρωποι γίνονται περισσότεροι χρόνο με το χρόνο.

Είναι, επομένως, αναγκαίο για τους προορισμούς να προσπαθήσουν να κάνουν ό,τι καλύτερο μπορούν στον τομέα αυτόν. **Όχι μόνο για να έχουν τουρίστες, αλλά και για να βελτιώσουν το επίπεδο ζωής των κατοίκων τους, να προστατέψουν το περιβάλλον και να αποτρέψουν την «ανάπτυξη» που έχει στόχο αποκλειστικά το κέρδος, χωρίς να σέβεται την αυθεντική φυσιογνωμία του κάθε τόπου.**

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να συνοψίσω μερικές από τις βασικές αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.

Είναι η προστασία του περιβάλλοντος, η εξοικονόμηση ενέργειας, η δυνατότητα ανακύκλωσης, η προσβασιμότητα, η διαχείριση του υπερ-τουρισμού που κάνει δύσκολη την καθημερινότητα ντόπιων και τουριστών στην υψηλή τουριστική περίοδο, το πόσιμο νερό και η έλλειψη διακοπών του νερού.

Είναι και πολλά άλλα όπως:

τα τοπικά προϊόντα που θέλει να δοκιμάσει ή να αγοράσει ο επισκέπτης, τα μονοπάτια για να περπατήσει, τα φυσικά καλλυντικά που θα είναι ωραίο να χρησιμοποιεί το κατάλυμά του, οι επαναχρησιμοποιούμενες συσκευασίες για το μπάνιο και όχι τα πλαστικά μπουκαλάκια που ρυπαίνουν το περιβάλλον, η κατάργηση της καθημερινής αλλαγής πετσετών και σεντονιών.

Οι οικολογικές ξενοδοχειακές μονάδες, που έχουν γίνει πολύ δημοφιλείς, αποτελούν υποδομές που θέλουμε στα νησιά μας -ειδικά όταν τα μεγέθη τους είναι μικρά και δεν αλλοιώνουν το περιβάλλον. Το ίδιο και η επανάχρηση αρχοντικών και νεοκλασικών κτιρίων με ιστορική αξία.

Φυσικά η προσπάθεια πρέπει να είναι αμφίδρομη: Οι ίδιοι οι επισκέπτες και οι ντόπιοι πρέπει με τη σειρά τους να συμβάλλουν συμμετέχοντας στην προσπάθεια των φορέων για βιώσιμη ανάπτυξη -και καλό είναι να ενημερώνονται σχετικά από καμπάνιες και αναρτήσεις στα ψηφιακά μέσα.

Στην περίπτωση των Κυκλάδων έχουμε **νησιά διαφορετικών «ταχυτήτων»** που καλούνται να εφαρμόσουν έμπρακτα τις βασικές αρχές του βιώσιμου τουρισμού.

Είναι

-τα υπερ-κορεσμένα τουριστικά νησιά -όπως η Σαντορίνη και η Μύκονος,

-τα τουριστικά ανερχόμενα και

-εκείνα που βρίσκονται πιο χαμηλά στις προτιμήσεις των επισκεπτών, ή έχουν τα καλοκαίρια κυρίως Έλληνες επισκέπτες -απόδημους του εξωτερικού, και οικογένειες που πάνε στα πατρικά τους για διακοπές.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, **είναι δύσκολο να εφαρμοστεί ένα ενιαίο στρατηγικό σχέδιο βιώσιμης ανάπτυξης.**

Μπορούμε ωστόσο, με βάση και τις συζητήσεις ή προτάσεις που θα γίνουν στη διάρκεια της διημερίδας, να καταλήξουμε σε κάποιους βασικούς άξονες, να θέσουμε προτεραιότητες, να εξειδικεύσουμε τις προτάσεις με βάση τις ιδιαιτερότητες του κάθε νησιού και σε επόμενη φάση να συνταχθούν σχετικές μελέτες.

Τα παραπάνω δεν πρέπει, ωστόσο, να μετατραπούν σε ευχολόγιο ή, λόγω γραφειοκρατίας, να μείνουν στα χαρτιά όπως συμβαίνει συνήθως στην Ελλάδα.

Θα πρέπει να τα υλοποιήσουμε με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα γιατί η ανάγκη για βιώσιμη ανάπτυξη δεν είναι κάτι που μπορεί να περιμένει.

Και κάτι σημαντικό που αφορά τα νησιά των Κυκλάδων τα οποία τώρα αναπτύσσονται τουριστικά: Ο στρατηγικός σχεδιασμός μιας βιώσιμης ανάπτυξης και η άμεση και έγκαιρη εφαρμογή του θα βοηθήσει ώστε **να μην γίνουν τα λάθη και οι περιβαλλοντικές καταστροφές** που έγιναν και συνεχίζουν να γίνονται στα τουριστικά υπερ-ανεπτυγμένα νησιά του Αιγαίου. Με αποτέλεσμα να αλλοιώσουν ανεπιστρεπτί τη μοναδική φυσιογνωμία και την αυθεντικότητά τους.

Φυσικά, θα ήταν ευχής έργο να έχουμε την αρωγή της κεντρικής διοίκησης, και ένα συνολικό στρατηγικό σχέδιο βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης για όλη την Ελλάδα από το Υπουργείο Τουρισμού, το οποίο θα μας δώσει κατευθυντήριες γραμμές.

Φορείς όπως το ΙΝΣΕΤΕ (Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Επιχειρήσεων), έχουν ήδη κάνει ενδιαφέρουσες μελέτες με συγκεκριμένα στοιχεία για το θέμα.

Να κάνω εδώ μια παρένθεση θέτοντας στη συζήτηση ένα θέμα που θεωρώ πολύ ενδιαφέρον: Στο Αιγαίο υπάρχει ένα σπουδαίο παράδειγμα που θα πρέπει να μας εμπνέει όλους: Αυτό της Τήλου, με το Zero Waste Footprint. Έχει κάνει γνωστή την Τήλο διεθνώς και της έχει προσδώσει τον τίτλο του «νησιού των μηδενικών αποβλήτων». Φυσικά είναι ένα μικρό νησί με λίγους κατοίκους και αυτό έχει βοηθήσει στην εφαρμογή αυτής της καλής πρακτικής με την πρότυπη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Προσωπική μου άποψη είναι ότι οφείλουμε να μελετήσουμε αυτό το παράδειγμα και να το λάβουμε υπ' όψιν μας όταν θέσουμε τους άξονες της στρατηγικής μας για την βιώσιμη ανάπτυξη των νησιών των Κυκλάδων και για το κάθε νησί ξεχωριστά.

Όσον αφορά το νησί μου, την Σύρο:

Παρότι είναι η πρωτεύουσα των Κυκλάδων, έχει ακόμη δρόμο μέχρι να μπει στην κατηγορία των πιο δημοφιλών προορισμών στο Αιγαίο και να εκπληρώσει τον στόχο της επισκεψιμότητας όλες τις εποχές.

Συμβαίνει για διάφορους λόγους, που δεν είναι της παρούσης να τους αναλύσω. Να πω απλά με δυό λόγια ότι φταίει κυρίως η έλλειψη συνεπούς στρατηγικής τουριστικής προβολής, στοχευμένων ενεργειών και ουσιαστικής δουλειάς.

Θα σας δώσω μερικά στοιχεία για τη Σύρο:

-Η Ερμούπολη διατηρεί, όπως γνωρίζετε, την αυθεντική νεοκλασική της ταυτότητα και τα μνημεία της. Διατηρεί πεζόδρομους και αγορές με καταστήματα παραδοσιακών προϊόντων, παλιά φαρμακεία και κάβες, μαγαζάκια με ιστορία πολλών ετών. Αυτό την κάνει ιδιαίτερα γοητευτική για τους τουρίστες που την εξερευνούν.

- Η επανάχρηση των εγκαταστάσεων του Βιομηχανικού Μουσείου και του θαυμάσιου εργοστασίου κλωστοϋφαντουργίας Heriourolis Heritage είναι δύο μόνο παραδείγματα ανάδειξης της βιομηχανικής μας κληρονομιάς. Υπάρχουν και νεοκλασικά που αναστηλώθηκαν ή συντηρήθηκαν και στεγάζουν υπηρεσίες και μικρές ξενοδοχειακές μονάδες. Φυσικά έχουμε δρόμο ακόμη μπροστά μας, καθώς διαθέτουμε και άλλα πολλά κτίρια-κοσμήματα και διατηρητέα ιστορικά οικοδομήματα που χρήζουν αναστήλωσης.

-Η Άνω Σύρος διατηρεί την αυθεντική μεσαιωνική-κυκλαδίτικη αρχιτεκτονική της παρουσιάζοντας ένα ενιαίο σύνολο που γοητεύει τους επισκέπτες. Η τουριστική ανάπτυξη που έγινε εκεί τα τελευταία χρόνια είναι ήπια και δεν έχει αλλοιώσει τον χαρακτήρα του οικισμού.

-Οι παραλίες μας είναι οργανωμένες, χωρίς όμως να είναι ασφυκτικά γεμάτες με τις ομπρέλες-ξαπλώστρες των beach bars. Υπάρχουν, επίσης, παραλίες χωρίς οργάνωση.

-Γίνεται ανακύκλωση σε σημαντικό βαθμό.

-Έχουμε μεγάλο δίκτυο μονοπατιών, στην περιοχή της Απάνω Μεριάς, που διατηρεί απόλυτα την αυθεντική της ταυτότητα, και η οποία προστατεύεται.

-Στη βόρεια πλευρά του νησιού μας υπάρχουν απάτητες παραλίες προσβάσιμες μόνο με σκάφος ή από μονοπάτια.

-Προσφέρουμε στους επισκέπτες αυθεντικά τοπικά προϊόντα που φτιάχνονται στα παλιά εργαστήρια -όπως το συριανό λουκούμι, οι χαλβαδόπιτες και το φημισμένο τυρί Σαν

Μιχάλη ΠΟΠ, καθώς και κρασιά από τα οινοποιεία μας. Υπάρχουν και τοπικές επιχειρήσεις που φτιάχνουν φυσικά καλλυντικά από αρωματικά βότανα και φυτά της Σύρου.

-Τέλος, σημαντική είναι η νοοτροπία Αθηναίων και αλλοδαπών, πολλοί από τους οποίους έχουν εγκατασταθεί μόνιμα στο νησί, ή έχουν σπίτια διακοπών. Αυτοί, μαζί με επιχειρηματίες του τουρισμού και ανθρώπους του πολιτισμού, είναι έμπρακτα θιασώτες της προστασίας του περιβάλλοντος και κάνουν ό,τι μπορούν για να προστατέψουν την αυθεντική ταυτότητα του νησιού. Πολλοί, δε, από αυτούς είναι και φιλόζωοι και το αποδεικνύουν περιθάλλποντας αδέσποτα ζώα και στερώνοντάς τα.

Να αναφέρω στο σημείο αυτό ότι το τρίτο κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο Νότιο Αιγαίο βρίσκεται στη Σύρο. Τα ΚΕΠΕΑ, όπως λέγονται πια, παίζουν το δικό τους ρόλο στο ζήτημα της προώθησης του θεματικού τουρισμού. Το δικό μας κέντρο μόνο τους μήνες Μάρτιο έως Ιούνιο φέτος θα δεχθεί πάνω από 40 σχολεία που έρχονται για να παρακολουθήσουν τα περιβαλλοντικά προγράμματα του. Αλλά και τα ίδια τα προγράμματα του είναι προτάσεις θεματικού τουρισμού: γεωλογικά μονοπάτια, διαδρομές βιοποικιλότητας, ιστορικά και πολιτιστικά orienteering, το καταφύγιο άγριας ζωής στη Γυάρο, είναι μόνο ορισμένες από τις δράσεις που καλούνται οι μαθητές του να πάρουν μέρος.

Το φεστιβάλ τους το **Αειφορένερ** είναι μια γιορτή, η γιορτή της αειφορίας του ΚΕΠΕΑ Σύρου Ερμούπολης. Διοργανώθηκε για πρώτη φορά πέρυσι τον Ιούνιο του 2023 (17, 18 και 19 Ιουνίου). Αυτές τις τρεις μέρες, πρωί και βράδυ, στην πλατεία Τσιροπινά αλλά και σε άλλους χώρους, στο εργαστηριακό κέντρο του ΚΕΠΕΑ στο Μάννα αλλά και στους δρόμους και την παραλία της Ποσειδωνίας, δόθηκε η ευκαιρία σε σχολεία όχι μόνο της Σύρου αλλά και από άλλη νησιά (Πάρος Σίφνος) να παρουσιάσουν τις **θεατρικές τους παραστάσεις**, σε καλλιτέχνες του νησιού μας να παρουσιάσουν **μουσικά και θεατρικά δρώμενα**, σε παραγωγούς να **εκθέσουν τα προϊόντα** τους αλλά και να επικοινωνήσουν τις προσπάθειές τους, σε παιδιά, νέους και μεγαλύτερους να πάρουν μέρος σε **περιβαλλοντικά εργαστήρια** που οργανώθηκαν από το ΚΕΠΕΑ, συλλογικότητες του νησιού μας, καλλιτέχνες και εκπαιδευτικούς. Γενικά το Αειφορένερ σκοπεύει μέσα σε μια γιορτινή ατμόσφαιρα να φέρει την **σχολική και τοπική** κοινότητα μας σε μια γόνιμη επαφή με απώτερο σκοπό να προβάλλει τις ιδέες της **αειφορίας και της βιώσιμης ευημερίας**. Φέτος το καλοκαίρι το φεστιβάλ θα διοργανωθεί στις 15 και 16 Ιουνίου και στοχεύει να αναδείξει δύο θεματικές, αφενός την προστασία των παράκτιων οικοσυστημάτων και αφετέρου την υιοθέτηση καλών πρακτικών μείωσης της πλαστικής ρύπανσης.

Με βάση όλα τα παραπάνω πιστεύω ότι **η Σύρος, παρότι δεν έχει μπει σε κάποιο σχετικό πρόγραμμα ή δεν έχει συμπράξει με τον ιδιωτικό τομέα, τηρεί έμπρακτα αρκετές από τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.**

Φυσικά υπάρχουν πολλά ακόμη να κάνουμε και κυρίως να ετοιμάσουμε καμπάνιες ενημέρωσης στα ψηφιακά μέσα ώστε να προτρέψουμε τους επισκέπτες και τους κατοίκους να τηρήσουν αυτές τις αρχές.

Ως Δήμος έχουμε να απαντήσουμε και σε κάποια προβλήματα που αφορούν, το παρκάρισμα στους πεζόδρομους, την ομαλή χρήση του νερού τον Ιούλιο και τον Αύγουστο κ.α. Τα έχουμε υπ' όψιν μας και αυτά.

Κλείνοντας να πω το εξής: Είμαι στη διάθεσή σας για να συνεχίσουμε τη συζήτηση που ανοίγουμε εδώ σχετικά με τις αρχές μιας συνολικής στρατηγικής και τις επιμέρους ενέργειες που μπορούν να οδηγήσουν στη βιώσιμη ανάπτυξη των νησιών μας. Πάντα

σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητές τους.

Όπως ακούσατε, στη Σύρο υπάρχουν καλές πρακτικές που μπορούν να αξιοποιηθούν ως παραδείγματα για άλλους προορισμούς.

Είμαι ανοιχτή στη συνεργασία και θέλω με όλη μου την ψυχή να συμβάλλω στην ανάδειξη των προορισμών μας -όχι μόνο ως ελκυστικών για τους τουρίστες και προσοδοφόρων για τους επιχειρηματίες.

Αλλά ως προτύπων μιας βιώσιμης ανάπτυξης που θα προστατέψει τον μοναδικό χαρακτήρα, την ιστορική κληρονομιά και τις αστείρευτες φυσικές ομορφιές που γνωρίζουμε ότι έχει κάθε νησί των Κυκλάδων.

Τα νησιά μας, τα οποία ως αιρετή υπηρετώ από το 2014 αλλά και έχω ζήσει και εργαστεί σε αυτά και στα οποία έχουμε την τύχη να ζούμε είναι μοναδικά στον κόσμο.

Είναι στο χέρι μας να τα προστατέψουμε και να τους εξασφαλίσουμε το καλύτερο δυνατόν παρόν και μέλλον. Ας ξεκινήσουμε από σήμερα κιόλας...

Σας ευχαριστώ